

**Programa școlară
pentru disciplina**

RELIGIE

Clasele a V-a – a VIII-a

CULTUL MUSULMAN

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Religie – cultul musulman* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a, învățământul gimnazial. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de 1 oră/ săptămână, pe durata unui an școlar – în conformitate cu *Planurile-cadru de învățământ pentru învățământul gimnazial* aprobate prin OMENCS nr. 3590/05.04.2016.

Programa disciplinei *Religie* este elaborată potrivit modelului de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial, care descrie așteptările exprimate față de elev la sfârșitul învățământului gimnazial, prin raportare la cerințele exprimate în *Legea educației naționale nr. 1/2011* cu completările și modificările ulterioare, precum și prin raportare la caracteristicile de dezvoltare ale elevilor.

Structura programei școlare de Religie include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte diverse.

Competențele generale vizează achizițiile elevului dobândite la ora de *Religie* pe parcursul întregului învățământ gimnazial. Acestea contribuie în mod direct la realizarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial, reflectă în mod adecvat specificul domeniului educației religioase și reprezintă o etapă formativă superioară în raport cu competențele dezvoltate pe parcursul învățământului primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale și se formează pe durata unui an școlar. Acestea sunt adecvate la nivelul de dezvoltare al elevilor, au rol în orientarea evaluării performanței acestora și oferă cadrul pentru proiectarea demersului didactic.

Pentru dezvoltarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** variate, cu rol de orientare a strategiilor didactice ce urmează a fi dezvoltate de profesori. Acestea valorifică contexte de învățare formală, nonformală și informală, vizează activitatea elevilor (nu a profesorului) și au rol de a stimula participarea activă a acestora la propria învățare. Profesorul are libertatea să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare.

Conținuturile învățării constituie decupaje didactice relevante, necesare elevilor pentru dobândirea competențelor specifice. La nivelul fiecărei clase, programele prezintă o ofertă curriculară care include aspecte de învățătură islamică, elemente de morală religioasă aplicată și aspecte de viață comunitară.

Sugestiile metodologice oferă clarificări pentru elementele de noutate ale programei și includ exemple de strategii didactice, repere pentru proiectarea demersului didactic, precum și elemente de evaluare continuă. De asemenea, sugestiile metodologice fac trimitere la o diversitate de contexte de învățare și la modalități de personalizare a demersului didactic (prin referiri la interese speciale de cunoaștere, specificul diferitelor comunități, adaptarea la nevoi speciale de învățare).

Pentru a asigura un cadru coerent în predarea *Religiei*, programa școlară propune un set de elemente comune pentru toate cultele din România ce au drept de predare a propriei religii în sistemul de învățământ: lista competențelor generale, o parte dintre competențele specifice și o serie de exemple de activități de învățare și partea generală a sugestiilor metodologice. Listele de competențe specifice și de conținuturi sunt elaborate de către fiecare cult, permițând orientarea către teme relevante pentru fiecare dintre acestea.

Competențe generale

- 1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței**
- 2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase**
- 3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței

Clasa a V-a

1.1. Explicarea rolului profeților în viața omenirii/ istoria credinței, prin raportare la puterea divină

- povestirea unor evenimente din textele Coranului și alte texte relevante (rolul profeților, importanța împlinirii poruncilor divine, aspecte din viața profetului Mohammed) pornind de la un cuvânt, simbol, utilizând tehnici interactive
- participarea la prezentări orale ale unor aspecte care reflectă universalitatea credinței în timp și spațiu (diversitatea și frumusețea lumii, creație și putere divină), prin valorificarea unor povestiri, ilustrații, filme (de exemplu, „Căutările lui Avram”, „Descoperirea lui Allah”, „Chemarea la credință”)
- realizarea unor lucrări plastice, fotografii, proiecte pe diverse teme (de exemplu, armonia diversității naturale, aspecte geografice și istorice, aspecte generale referitoare la viața religioasă)
- lecturarea unor texte din Coranul cel Sublim, pe teme precum: crearea lumii văzute și nevăzute, cunoașterea lui Allah prin creația Lui

1.2. Descrierea unor aspecte caracteristice religiei proprii, utilizând concepte specifice

- exerciții de identificare și exersare a aplicării unor norme divine (scopul creării omului, responsabilitatea omului față de creația lui Allah, utilizarea sintagmei “binecuvântare de la Allah” în diferite contexte)
- participarea la discuții pe diferite teme: credința în Allah, crearea lumii și a omului, libertatea omului
- identificarea formelor de manifestare a credinței în viața omului (rugăciunea ca iubire și apropiere de Allah, rolul rugăciunii în viața unui musulman, rugăciunile zilnice, pentru ce și când se face rugăciunea)
- realizarea unor desene, colaje pe temele studiate

1.3. Identificarea mesajului moral-religios din texte sau suporturi expresive date (Coran, lucrări religioase, literare, plastice, istorice)

- exerciții de definire a credinței din perspectiva istorică și religioasă (ce este credința, credința în unicitatea lui Allah, religiile monoteiste și religiile politeiste)
- participarea la discuții în grup pe tema unor norme din diferite contexte sociale și a unor porunci divine (semnificații ale cuvintelor și expresiilor: „frumos”, „vorbirea frumoasă”, „comportamentul frumos”, „conduita frumoasă” în cadrul comunității)
- exerciții de corelare a informațiilor religioase cu cele dobândite la alte discipline de studiu (de exemplu, istorie și tradiții ale minorităților, limba și literatura turcă, geografie) referitoare la evenimentele biblice studiate
- exerciții de identificare a învățăturilor islamice, pornind de la situații din viața cotidiană, texte literare, texte care prezintă persoane din Coran (exemple din rugăciunile altor profeți și a preasfântului Mohammed, modele de urmat pentru toți credincioșii)
- realizarea unor compuneri care să ilustreze un anume mesaj moral-religios dat

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

Clasa a V-a

2.1. Exprimarea unor aprecieri personale privind semnificația morală a comportamentului persoanelor din textele studiate

- participarea la dialoguri pe teme de morală religioasă: iubirea în viața omului, facilități oferite oamenilor pentru o viață fericită și liniștită prin iubire
- analiza unor texte care necesită exprimarea unui punct de vedere personal față de o anumită situație sau comportament (de exemplu, iubirea aproapelui, efectele iubirii asupra omului, forme de manifestare a iubirii), pornind de la povestiri, ilustrații, filme, texte cu conținut religios, aspecte

Clasa a V-a

din viața profetului Mohammed și a altor profeți

- *exerciții de identificare a propriilor talente sau disponibilități comportamentale și a modalităților de valorificare a acestora, în familie, în mediul școlar sau în societate, pornind de la textele studiate*
- *evidențierea actualității unor reguli sau principii ale credinței în lumea de astăzi, prin exemple sau studii de caz*

2.2. Selectarea unor reguli de comportament moral-religios din diferite contexte de viață, din perspectiva unor criterii date

- *exerciții de prezentare a unor atitudini sociale, prin raportarea la norme sociale și la unele porunci divine*
- *participarea la discuții pe tema importanței ritualului religios și a modelului de urmat: Preasfântul Mohammed, mesagerul lui Allah*
- *identificarea căilor de urmat în însușirea unui comportament moral-religios, pornind de la ideea că "temizlik imandan gelir"/curățenia vine din credință*
- *participarea la jocuri de rol care vizează formularea de reguli de comportament moral-religios pentru diferite contexte de viață*

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Clasa a V-a

3.1. Evidențierea elementelor definitorii ale propriei identități religioase

- *prezentarea unor aspecte legate de propria identitate religioasă, utilizând modalități variate (de exemplu, descrierea unor elemente specifice, elaborarea unei compuneri, prezentarea unor fotografii)*
- *identificarea unor elemente de diversitate în modul de manifestare a credinței, pornind de la realități din viața familiei, a clasei, a școlii, a comunității*
- *identificarea unor modele de relații care se bazează pe respect, prin prezentarea unor secvențe din filme, texte literare, aspecte din viața de zi cu zi*
- *participarea la întâlniri cu membri ai comunității (de exemplu, părinți, personal de cult) care sunt invitați în cadrul activităților din clasă pentru a prezenta aspecte specifice diferitelor religii din comunitate*
- *vizitarea/ observarea pe baza unor imagini a elementelor de diversitate religioasă de la nivelul comunității (de exemplu, lăcașuri de cult, obiecte de cult specifice)*

3.2. Identificarea unor responsabilități față de sine și față de comunitate, după repere date, prin raportare la valorile moral-religioase

- *exerciții de sintetizare, din perspectiva credinței islamice, a formelor de manifestare a credinței într-o relație de prietenie și frăție: a saluta, a ierta, a împăca, a ajuta, a nu căuta defectele altora*
- *audierea și învățarea unor rugăciuni și rostirea acestora în diferite contexte (noaptea de kandelă, evenimente cultural-religioase)*
- *realizarea de proiecte de grup pe tema modului în care copiii se pot implica în viața comunității (de exemplu, vizitarea bătrânilor singuri din comunitate, activități de ajutorare a persoanelor aflate în situații defavorizate)*
- *elaborarea în echipe a unor materiale (de exemplu, pliante, afișe, filmulețe) care reflectă modul de implicare a elevilor în activități de voluntariat la nivelul școlii sau al comunității*

3.3. Prezentarea modalităților de celebrare a diferitelor sărbători și tradiții religioase, în viața personală și în comunitățile de apartenență

- *participarea la discuții despre principalele sărbători și evenimente legate de viața familiei, valorificând experiențele personale*
- *organizarea unor concursuri de recitare, interpretare de cântece religioase*
- *realizarea unor proiecte, individual sau în grup, pe teme precum: Kurban Bayram, Ramazan Bayram în comunitatea de apartenență, utilizând tehnici diferite (texte, fotografii, colaje)*
- *elaborarea unor eseuri pornind de la unele evenimente religioase (Noaptea sfinte la musulmani: Kandil Geceleri, Kadir Gecesi)*

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Allah se face cunoscut omului	<p>Allah prezent în creație și istorie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Există o ordine în univers (diversitatea și frumusețea lumii; există o armonie în tot ce ne înconjoară; puterea divină în crearea lumii; <i>Sura Mu'minun</i>, versetul 18; <i>Sura Sad</i>, versetul 27) • Allah există și este unic (ce este credința; există și alte credințe; credința în unicitatea lui Allah; universalitatea credinței în timp și spațiu; despre religiile monoteiste și religiile politeiste; <i>Sura Fatiha</i>) • Allah este unicul creator a tot ce ne înconjoară (crearea lumii văzute și nevăzute; cunoașterea lui Allah prin creația Lui; <i>Sura Mu'minun</i>, versetul 14) • Allah supraveghează și apără tot ce există (scopul creării omului; responsabilitatea omului față de creația lui Allah; <i>Sura En-am</i>, versetul 59) • Preasfântul Avram (Hz. Ibrahim, căutările lui Avram, Allah atotputernic și unic, chemarea lui Avram la credință; <i>Sura Ibrahim</i>, versetele 35, 40, 41 din Coran)
Iubirea lui Allah și răspunsul omului	<p>Viața omului cu Allah</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rugăciunea în viața omului (rugăciunea ca iubire și apropiere de Allah; rolul rugăciunii în viața unui musulman; explicarea și importanța rugăciunii; rugăciunile noastre zilnice, pentru ce și când ne rugăm) • Rugăciuni din viața Preasfântului Mohammed (rugăciunea în viața Preasfântului Mohammed, exemple din rugăciunile lui) • Rugăciunile profeților, modele de urmat pentru toți credincioșii: Preasfinții Nuh/Noe (<i>Sura Hud</i>, versetul 47); Ibrahim/Avram (<i>Sura Ibrahim</i>, versetele 37-41); Yakup/Iacob (<i>Sura Yusuf</i>, versetul 86); Musa/Moise (<i>Sura Araf</i>, versetul 156) • Religia mea îmi cere să fiu curat (semnificația sintagmei "Temizlik imandan gelir – curățenia vine din credință"; exemple din viața Preasfântului Mohammed; în ce constă curățenia interioară și cea exterioară; căile de urmat pentru a păstra sufletul curat; curățenia din jur/natura; efectele comportamentului iresponsabil; rugăciunea <i>Tahiyyat</i>)
Viața Preasfântului Mohammed, pildă pentru toți oamenii	<p>Allah și Preasfântul Mohammed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediul în care s-a născut Preasfântul Mohammed (aspecte geografice și istorice; aspecte referitoare la viața religioasă, politică, socială și familială) • Nașterea și copilăria Preasfântului Mohammed (copilul orfan; mai marii familiei; aspecte generale referitoare la viața religioasă, socială și familială) • Tineretea Preasfântului Mohammed (aspecte generale referitoare la viața religioasă, politică, socială și familială) • Căsătoria și copiii Preasfântului Mohammed (promovarea și susținerea familiei)
Viața musulmanului împreună cu semenii; sărbătorile sfinte în comunitate	<p>A trăi împreună cu ceilalți; religia și valorile morale în Islam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Religia este morala frumoasă (semnificația cuvântului frumos în islam; vorbirea frumoasă; comportamentul frumos; conduita frumoasă în cadrul comunității) • A iubi și să fii iubit este o necesitate (efectele iubirii asupra omului; nevoia de iubire și de a oferi iubire; forme de manifestare a iubirii) • Iubirea este o binecuvântare de la Allah (semnificația sintagmei "binecuvântare de la Allah"; cum influențează iubirea relațiile între oameni; <i>Sura Rum</i>, versetul 21) • Allah iubește creația Lui (facilitățile oferite oamenilor pentru o viață fericită și liniștită; <i>Sura Maide</i>, versetul 13) • Iubirea aproapelui, baza prieteniei și a frăției (relația dintre prietenie și iubire; relația dintre prieteni și frați; modele de prietenii) • Religia islamică ne îndeamnă să trăim în frăție și prietenie (forme de manifestare necesare într-o relație de prietenie și frăție: a saluta, a ierta, a împăca, a ajuta, a nu căuta defectele altora; modele de relații)

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe. Aspectele detaliate în paranteză oferă o perspectivă de abordare a fiecărui element de conținut, iar profesorul va alege cel puțin un exemplu dintre variantele marcate cu „/”.

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței

Clasa a VI-a

1.1. Prezentarea cronologică a principalelor evenimente din viața și activitatea Preasfântului Mohammed, pe baza textelor din Coran

- *exerciții de identificare pe hartă a locurilor sfinte precizate în temele studiate (Mekka, Kaba, Medina)*
- *prezentarea unor aspecte care reflectă evenimente din viața profetului Mohammed (aspecte relevante din viața Profetului; începutul revelației)*
- *exerciții de definire a cărții sfinte, Coranul (mesajul, slova lui Allah; calea către izbăvire; primul Coran; universalitatea Coranului)*
- *exerciții de identificare a elementelor componente din Coran (capitol/sure, verset/ayet, parte/cuz)*
- *realizarea de scurte texte de prezentare a unor aspecte care reflectă activitatea profetului Mohammed (chemarea la mărturia credinței în unicitatea lui Allah; chemarea se răspândește, primii martiri; exodul la Medina; primul lăcaș de cult)*

1.2. Integrearea unor concepte specifice în prezentarea de evenimente religioase, istorice și culturale

- *prezentarea ritualurilor de cult ca modalitate de manifestare a recunoștinței pentru darurile primite de la Allah și condiții ale credinței manifestate*
- *participarea la discuții pe teme religioase (cum ne înfrumusețează comportamentul ritualurile de cult?; de unde și de la cine învățăm ritualurile de cult?; calități/valori morale ce se dezvoltă prin ritualurile de cult)*
- *realizarea unor miniproiecte, individual sau în grup, pe diverse teme (să cunoaștem Cartea sfântă; semnificația poruncii "citește" în credința islamică)*
- *identificarea unor teme legate de armonia diversității culturale și religioase în anumite creații culturale, clasice sau contemporane, cu sprijinul profesorului*

1.3. Selectarea de informații adecvate din surse și cu mijloace variate, pe teme cu relevanță moral-religioasă

- *exerciții de analizare a unor texte (texte din Coran, texte literare, pilde din viața profetului Mohammed), utilizând tehnici variate (de exemplu, tabele, diagrame, glosare, fișe de lucru)*
- *elaborarea unor eseuri, prezentări, pornind de la unele evenimente religioase relevante din viața și activitatea profetului Mohammed*
- *lecturarea de pilde din viața altor profeți sau sfinți care reflectă valorile moral-spirituale (respectul de sine, iubirea de frate, respectul între frați, exemple din viața personală și din viața de zi cu zi)*
- *stabilirea de asocieri/corespondențe între proverbe și zicători – expresii/hadis*

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

Clasa a VI-a

2.1. Prezentarea unor modele spirituale, pe baza unor texte religioase, literare studiate

- *analizarea mesajului moral-religios din pildele Preasfântului Mohammed (întrajutorarea și respectul în familie, cu cei din jur, recunoștința, răbdarea, milostenia, iubirea și dărnicia)*
- *participarea la discuții pe tema relațiilor interumane, din perspectiva valorilor morale și spirituale (de exemplu, a trăi împreună cu aproapele, importanța valorilor morale în familie, modele de conviețuire)*
- *exerciții de argumentare a unei opinii personale referitoare la teme de morală religioasă abordate în activitatea din clasă, utilizând metode și tehnici diverse (de exemplu, alegere duală/ multiplă; tehnici interactive – „Blazonul personal”, „Cubul”, joc didactic „Cred.../Pentru că.../În consecință...”)*
- *elaborarea unor miniproiecte pe tema vieții și activității unor personalități de la nivelul comunității/național, care s-au remarcat ca modele de credință și patriotism, utilizând tehnici variate (de exemplu, „Știu/ Vreau să știu/ Am învățat”, „Diamant”, „Mozaic”)*
- *analizarea mesajului moral-religios exprimat în diferite forme și izvoare istorice identificate (documente, scrisori, inscripții funerare), identificate în mediul virtual sau prin vizitarea unor lăcașe de cult*

2.2. Relaționarea pozitivă cu colegii pentru rezolvarea unor activități, sarcini de învățare, situații-problemă, utilizând reguli de comportament moral-religios

- *participarea la discuții de grup despre modalitățile în care se poate aplica porunca iubirii în familie, în relație colegi sau alți copii aflați în situații speciale (de exemplu, copii cu dizabilități, copii care au părinții în străinătate, copii fără părinți, copii aflați în situația de abandon școlar)*
- *implicarea în rezolvarea unor situații problemă care apar în clasă sau în școală, cu respectarea regulilor de comportament religios-moral, însoțită de reflecția asupra acestora (de exemplu, „Ce ai face dacă...”, „Ce s-ar întâmpla dacă...”)*
- *realizarea unor activități cu rol de reflecție asupra modului de implicare personală în practicarea valorilor moral-religioase (de exemplu, elaborarea de felicitări sau scrisori pe tema „Recunoștința față de părinții mei”; crearea de mesaje pe tema „Schimbare prin iertare”, „Dăruiește și vei primi”, „Un bine pentru fiecare”)*

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Clasa a VI-a

3.1. Analizarea unor moduri de manifestare a diversității religioase în viața personală, a grupurilor de apartenență, a comunității

- *realizarea de colaje, postere, pliante, mesaje-cheie cu rol de exemplificare a unor valori moral-religioase (de exemplu, respectarea diversității), utilizând tehnici variate*
- *analizarea unor studii de caz pe tema diferitelor confesiuni care există la nivelul comunității, prin evidențierea similitudinilor sau specificității de ordin cultic, ritualic*
- *lecturarea unor texte relevante, citate, despre iubire și toleranță (Mevlana, spirit universal; citate celebre, alte surse)*
- *participarea la jocuri de rol pe tema respectării diferitelor norme moral-religioase, cu scopul exersării diferitelor tipuri de atitudini și comportamente*

3.2. Asumarea unor responsabilități față de sine și față de ceilalți, prin raportarea la valorile moral-religioase

- *povestirea unor întâmplări din viața proprie sau a semenilor, în care elevii au aplicat învățăturile dobândite la ora de religie (de exemplu, credința, recunoștința, răbdarea, milostenia, iubirea și dărnicia, iertarea, rugăciunea, întrajutorarea, respectul pentru semeni și pentru mediu, dorința de transformare a vieții)*
- *analizarea de fotografii din arhiva personală sau de pe rețeaua Internet, care prezintă aspecte ale vieții religioase din viața personală sau a comunității*
- *realizarea unor microcercetări (de exemplu, observații, anchete, sondaje de opinie) pe teme*

Clasa a VI-a

referitoare la aspecte concrete din viața religioasă a comunității

- realizarea efectivă a unor activități cu caracter social-filantropic pentru membrii comunității

3.3. Analizarea rolului diferitelor sărbători și tradiții religioase în viața personală și a comunității, cu identificarea de elemente de specificitate pentru diferite comunități

- identificarea elementelor de specificitate ale tradițiilor la musulmani comparativ cu alte tradiții și obiceiuri, prin activități de tip joc
- organizarea de miniproiecte pe teme referitoare la modul de celebrare a diferitelor sărbători religioase, folosind metode și tehnici diverse (de exemplu, „Agenția de turism”, „Amintiri de la sărbătoarea...”)
- organizarea unor discuții referitoare la semnificația și la rolul pelerinajului la Mekka, a vizitelor, a reuniunilor de Bayram cu membrii comunității, indiferent de religie ori etnie, care să valorifice experiențele personale
- redactarea unui mesaj scris (de exemplu, scrisoare, email) către un prieten real sau imaginar, care să prezinte aspecte privind modul de celebrare a unei sărbători religioase în familie sau comunitate

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Allah se face cunoscut omului	<p>Preasfântul Mohammed și Cartea sfântă</p> <ul style="list-style-type: none">• Cartea Sfântă Coranul cel Sublim (Cartea care dezvăluie principiile credinței, poruncile, interdicțiile și sfaturile care îl vor ajuta și îndruma pe om pe calea cea dreaptă; universalitatea Coranului în timp și spațiu; <i>Sura Nisa</i>, versetul 136; <i>Sura Bakara</i>, versetul 43; <i>Sura Isra</i>, versetul 8)• Coranul, Cartea sfântă ce i-a fost revelată Preasfântului Mohammed (revelația, mesajul venit de la Allah; mesagerul, alesul lui Allah, Preasfântul Mohammed și Coranul cel Sublim; <i>Sura Furkan</i>, versetul 32)• Scrierea cărții sfinte (Preasfântul Ebubekir și primul Coran; Preasfântul Osman și necesitatea multiplicării Coranului)• Să cunoaștem Cartea sfântă (ce înseamnă capitol/sure, verset/ayet, parte/cuz)• Coranul este slova lui Allah (citirea și memorarea Coranului reprezintă un act de cult)
Iubirea lui Allah și răspunsul omului	<p>Ritualurile de cult transformă viața omului</p> <ul style="list-style-type: none">• Ce este ritualul de cult și de ce se face (condiție a credinței ce îl apropie pe om de Allah; recunoștința pentru darurile primite de la Allah; calea către fericire; <i>Sura Hac</i>, versetul 77)• Ritualurile de cult le învățăm din Coran și de la Preasfântul Mohammed: Prosternarea în fața lui Allah/Namaz (semnificația prosternării; cine face namaz; de ce se face namaz?; <i>Sura Hac</i>, versetul 78); postul (Oruç, semnificația postului; <i>Sura Bakara</i>, versetul 183); Dania (Zekat, semnificația daniei); Pelerinajul la Mecca/Hac (semnificația pelerinajului la Mecca; <i>Sura Al-i Imran</i>, versetul 97)• Comportamentul frumos și munca frumoasă sunt tot un ritual religios (respectul pentru muncă; rolul muncii ca factor care înobilează omul, frumusețea spiritului uman; <i>Sura Mu'min</i>, versetul 40)• Ritualul de cult ne înfrumusețează comportamentul (recunoștința, răbdarea, milostenia, iubirea și dărnicia – calități/valori morale ce se obțin prin ritualurile de cult; <i>Sura Nâs</i>)

Domenii de conținut	Conținuturi*
Viața Preasfântului Mohammed, pildă pentru toți oamenii	<p>Preasfântul Mohammed în perioada Mecca</p> <ul style="list-style-type: none"> • Începutul revelației (când și unde s-a arătat Îngerul Gavril?; conținutul primului mesaj; semnificația poruncii "citește" în Islam, primii musulmani) • Chemarea la mărturia credinței în unicitatea lui Allah (în fața mulțimii din Mecca, în împrejurimi, întrunirile în casa lui Erkam, suferințele îndurate) • Chemarea se răspândește; primii martiri (promovarea monoteismului la Mecca) • Exodul la Medina (ce înseamnă exod; drumul de la Mecca la Medina; primul lăcaș de cult al musulmanilor din Medina)
Viața musulmanului împreună cu semenii; sărbătorile sfinte în comunitate	<p>A trăi împreună cu aproapele; importanța valorilor morale în familie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primele valori morale și spirituale se învață în familie (familia reprezintă temelia societății, semnificația sintagmei "cei șapte ani de acasă") • Relația dintre părinte și copil într-o familie (părinții doresc întotdeauna binele copilului; modele de relații părinte-copil) • Viața armonioasă între frați (respectul de sine; iubirea de frate, respectul între frați; exemple din viața personală) • Întrajutorarea și respectul în familie (respectul de sine, cum ne ajutăm în familie și cum ne respectăm între noi) • Religia mea mă îndeamnă să-i respect pe cei mari și să-i ocrotesc pe cei mici (aspecte din viața personală și din viața comunității; modele din viața preasfântului Mohammed) • Sărbătorile religioase în familie, prilej de bucurie și iubire (obiceiuri și tradiții de sărbători în cadrul familiei, cu rudele, în comunitate)

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe. Aspectele detaliate în paranteză oferă o perspectivă de abordare a fiecărui element de conținut, iar profesorul va alege cel puțin un exemplu dintre variantele marcate cu „/”.

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței

Clasa a VII-a

1.1. Analizarea formelor de manifestare a credinței, a principiilor de bază în devenirea spirituală a omului, pornind de la texte religioase

- participarea la discuții pe tema principiilor credinței islamice: credința în Allah, în îngerii, în Cărțile sfinte, în Profeții lui, în soartă/destin, în Ziua Judecării și a învierii
- analizarea atributelor lui Allah și a modului cum se face cunoscut omului prin Coranul cel Sublim
- lecturarea unor texte religioase reprezentative cu referire la: îngerii, Cărțile sfinte, Profeți, soartă/destin, Ziua Judecării
- definirea sensului cuvintelor: soartă/kader; kaza/viața omului între bine și rău, omul și alegerile pe care le face în viața lui
- identificarea de informații pe tema răspândirii islamului în lume și în țara noastră, utilizând diferite surse (de exemplu, texte referitoare la perioada apariției credinței islamice în Dobrogea, primele lăcașuri de cult, imagini, vestigii istorice, izvoare istorice)
- realizarea de organizatoare grafice de diferite tipuri (de exemplu, tabele cronologice, hărți conceptuale, scheme comparative) pentru sistematizarea informațiilor referitoare la întemeierea și răspândirea islamului

1.2. Compararea unor modalități diverse de manifestare a vieții religioase sau a unor aspecte de învățătură religioasă

- identificarea și prezentarea modalităților de practicare a ritualului religios (ritualul abdest-ului, ritualul prosternării)
- definirea și compararea sensului cuvintelor "farz" și "sunnet" în practicarea ritualului religios și în diferite contexte din viață
- elaborarea de tabele comparative privind elementele de specificitate a religiilor sfinte recunoscute (simbol, lăcaș de cult, carte sfântă)
- realizarea de miniproiecte pe teme privind elementele de specificitate a geamiei și rolul acesteia în viața religioasă a comunității (de exemplu, „Primul mescid, Mescid-i Nevebi/Mescidul Profetului, locaș de cult și de educație”; „Sunt ghid la geamia mea”, „Povestea geamiei”, „Să facem cunoștință cu imamul și muezzinul”)
- analizarea textelor religioase cu referire la modalitățile concrete de trăire a credinței în viața cotidiană

1.2. Analizarea unui mesaj moral-religios, comunicat în forme variate

- identificarea unor mesaje religioase din diverse texte literare și de cult (de exemplu, mesajul din predica de despărțire a Preasfântului Mohammed, Yunus Emre și Poemele iubirii)
- observarea unor elemente de specificitate exprimate în creații plastice cu teme religioase, construcții arhitecturale, prezente în diferite medii (de exemplu, în geamii, în muzee, în expoziții de artă)
- realizarea de expoziții cu produse realizate de elevi (de exemplu, desene, colaje) în cadrul orelor de religie sau în cadrul unor activități extrașcolare
- identificarea unor simboluri religioase exprimate în diferite forme de comunicare (de exemplu, tablouri cu texte din Coran, imagini cu locurile sfinte din Mekka: Kabba, "Mescid-i Nevebi"/Mescidul Profetului din Medina, în colinde, cântece religioase – Ilahi)

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

Clasa a VII-a

2.1. Identificarea de repere și modele dezirabile din punct de vedere religios, în plan personal și social

- *participarea la discuții despre rolul modelelor în viață: nevoia de modele, criteriile de alegere a modelelor, modele autentice și false modele, cum poți deveni model pentru alții*
- *participarea la dezbateri pe tema rolului pe care îl au modelele în luarea unor decizii personale la adolescenți*
- *analizarea unor studii de caz pe tema alegerii modelelor (de exemplu, modele preluate de la părinți sau alți membri ai familiei, de la profesori, de la colegi, de la persoane din comunitate sau din mass media)*
- *participarea la întâlniri cu personalități din diferite domenii de activitate, ce pot avea rol de modele (de viață, de carieră) care valorifică darurile primite de la Allah*

2.2. Formularea unor opinii personale privind aplicarea normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență, în relație cu normele civice

- *analizarea mesajului moral-religios din Coran și învățăturile Preasfântului Mohammed, în raport cu efectele unui comportament negativ în viața de zi cu zi (de exemplu, minciuna și înșelătoria, bârfa și calomnia, hoția, trufia și gelozia, a lua în derâdere, lipsa de respect, alcoolul, drogurile și jocurile de noroc)*
- *participarea la discuții despre importanța, pentru viața personală și a comunității, a normelor moral-religioase, cu exemplificări din viața personală și a comunității*
- *exerciții de elaborare în grup a unor reguli de comportament specifice diferitelor contexte (școlare, familiale, sociale), prezentate în forme variate (de exemplu, fișe, postere)*
- *analizarea unor studii de caz pornind de la situații concrete de încălcare a unei reguli, pe baza unui set de întrebări (de exemplu, „Care au fost urmările nerespectării acelei reguli?”, „Cum s-a simțit cel care nu a respectat regula?”, „Dar cei care au avut de suferit în urma încălcării acelei reguli?”, „Ce soluții se pot aplica pentru îmbunătățirea situației?”)*
- *realizarea de corelații între norme moral-religioase și norme civice, în relație cu noțiunile de: libertate, dreptate, adevăr, responsabilitate*

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Clasa a VII-a

3.1. Argumentarea importanței respectului pentru diversitate și a comunicării între persoane/grupuri

- *participarea la discuții privind importanța comunicării și a respectului pentru diversitate, pornind de la situații concrete, filme, povestiri, imagini, pilde din textele religioase*
- *analizarea unor studii de caz pe tema discriminării copiilor, pe aspecte legate de diferențele în funcție de etnie, religie, stare de sănătate*
- *implicarea în jocuri de rol pe tema efectelor lipsei de comunicare în diferite contexte/ utilizării comunicării ca mijloc de rezolvare a unor situații problematice, valorificând învățătura Preasfântului Mohammed despre valoarea persoanei umane*
- *identificarea unor aspecte de credință comune diferitelor culte existente la nivelul comunității (de exemplu, sărbători comune, valori comune), utilizând diferite surse de informare (de exemplu, Internet, discuții cu personal de cult sau membri ai diferitelor culte religioase din comunitate)*

3.2. Manifestarea reflecției critice față de responsabilități asumate în viața proprie și a comunității, prin raportarea la valori moral-religioase

- *participarea la discuții despre valori moral-religioase: ce sunt, care sunt, ce rol au în viața omului*
- *exerciții de caracterizare, printr-o valoare centrală, a diferitelor persoane (de exemplu, persoana proprie, colegi, prieteni, personalități din diferite domenii de activitate, sfinți)*
- *jocuri de rol cu scopul empatizării cu diferite roluri și al conștientizării importanței asumării de responsabilități (de exemplu, „Sanitarii mediului”, „Daca aș fi.... pentru o zi”)*

Clasa a VII-a

3.3. Argumentarea importanței participării fiecărei persoane la viața spirituală a comunității, ca membru activ al acesteia

- elaborarea în grup a unui plan anual de activități desfășurate în parteneriat școală-familie-comunitate, cu prilejul evenimentelor culturale, tradiționale, culturale și religioase
- participarea la discuții pe tema importanței sărbătorilor religioase pentru păstrarea spiritului familial, grupal și comunitar
- realizarea de miniproiecte pentru elaborarea unor materiale promoționale (de exemplu, pliante, articole pentru revista școlii) privind viața spirituală a comunității (de exemplu, tradiții religioase, modalități de celebrare a unor sărbători, alte evenimente semnificative)
- implicarea în acțiuni de voluntariat, desfășurate în cadrul unor colaborări ale școlii cu diferiți parteneri sociali (geamie, primărie, poliție, ONG-uri)

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Allah se face cunoscut omului	Viața omului și înălțarea spirituală prin credință <ul style="list-style-type: none">• Credința în Allah (sensul cuvântului "tevhit"/unicitate; atributele lui Allah; <i>Sura Bakara</i>, 22, 29, 33, 99, 110, 163, 255; Allah se face cunoscut omului prin Coranul cel Sublim)• Credința în îngeri (despre îngeri aflăm din Coran și din spusele Preasfântului Mohammed; îngerii și rolul lor în viața oamenilor)• Credința în cărțile sfinte (cartea sfântă, semnificație; conține mesajul divin/vahyi; care sunt cărțile sfinte; <i>Sura Al-i Imran</i>, 3, 48, 65; <i>Sura Nisa</i>, 163)• Credința în Profeți (calitatea morală și spirituală a Profeților; Profeți ai căror nume se regăsesc în Coranul cel Sublim; <i>Sura Kalem</i>, 4; <i>Sura Ahzab</i>, 21)• Credința în soartă/destin (semnificația cuvântului soartă/kader, kaza/viața omului între bine și rău; omul și alegerile pe care le face în viață)• Credința în Ziua Judecâții și a învierii (omul între viața trăită și viața de dincolo de moarte; semnificația sintagmei "ziua judecâții")
Iubirea lui Allah și răspunsul omului	Ritualul prosternării în fața lui Allah, a abluțiunii (abdest-ului) <ul style="list-style-type: none">• Abluțiunea (importanța abdest-ului; ritualul abdest-ului, situații în care se strică abdest-ul; Gusul – abdest-ul corporal; Teyemmüm – semnificație; <i>Sura Nasr</i>)• Ritualul prosternării/Namaz-ului (condițiile Namazului: cum se face pregătirea pentru namaz, cum se efectuează namazul)• Chemarea la rugăciune (semnificația cuvântului "ezan"; ce înseamnă "muezzin"; rolul imamului, primul muezzin)• Ritualul prosternării zilnice (cele cinci perioade de namaz; când și cum se fac; situații în care se strică namaz-ul; semnificația cuvintelor "farz" și "sunnet")• Tipurile de Namaz (ritualul prosternării în sfânta zi de Vineri; ritualul prosternării de Bayram; ritualul prosternării în luna postului – Teravîh în luna Ramazan)• Rolul prosternării în viața omului (sentimentul apropierii de Allah, simțul responsabilității, întărește credința; <i>Sura Mu-minun</i>, versetele 1, 2)
Viața Preasfântului Mohammed, pildă pentru toți oamenii	Preasfântul Mohammed în perioada Medina <ul style="list-style-type: none">• Primul mescid "Mescid-i Nevebi"/ Mescidul Profetului (locul lăcașului de cult, efortul comun, adăpost pe lângă mescid, anexe pentru nevoiași și orfani)• Lăcaș de cult și de educație (spațiu de comunicare și de învățare a valorilor spirituale, a moralei islamice și a ritualului de cult sub îndrumarea Preasfântului Mohammed)• Întoarcerea acasă (revenirea în Mecca, context; Kabba, lăcașul sfânt)• Ultimul pelerinaj și predica de despărțire (universalitatea mesajului, ultima predică, despărțirea)

Viața musulmanului împreună cu semenii; sărbătorile sfinte în comunitate	Valorile moralei islamice, roade ale credinței asumate. Comportamente și obiceiuri de care Islamul îmi cere să mă feresc <ul style="list-style-type: none"> • Minciuna și înșelătoria (cum afectează viața omului, exemple din spusele Preasfântului despre cum să ne ferim de acestea; exemple din viața cotidiană) • Bârfa și calomnia (cum afectează relațiile interumane, învățăturile Preasfântului Mohammed în acest sens; exemple din viața cotidiană) • Hoția (de ce este interzis în islam, semnificația cuvântului "haram / nepermis" și "helal/permis") • Trufia și gelozia (efectele trufiei în viața omului, cum se manifestă gelozia, efectele geloziei în relațiile interpersonale, exemple din viața de zi cu zi, învățăturile Preasfântului Mohammed) • A lua în derâdere (cum afectează viața și relațiile cu cei din jur) • Lipsa de respect față de părinți și față de cei mari (semnificația sintagmei "lipsă de respect", urmările unui astfel de comportament în mediul familial, comunitar; învățăturile Preasfântului Mohammed despre iubire și respect) • Alcoolul, drogurile și jocurile de noroc (efectele negative asupra sănătății omului, exemple)
---	--

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe. Aspectele detaliate în paranteză oferă o perspectivă de abordare a fiecărui element de conținut, iar profesorul va alege cel puțin un exemplu dintre variantele marcate cu „/”.

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței

Clasa a VIII-a

1.1. Argumentarea importanței asumării credinței și a modului de manifestare a acesteia pentru împlinirea personală și a comunității

- participarea la discuții pe teme precum: mărturisirea credinței, contexte de rostire a ei, credința prin vorba rostită și simțită, condițiile credinței, Coranul – cuvântul lui Allah
- lecturarea unor texte care prezintă învățătura despre ritualurile de cult, a valorilor moral-religioase (de exemplu, forme de manifestare care ne întăresc credința și ne înalță spiritul, recunoștință și iubire veșnică, condiții de manifestare a credinței, permis/helal și interzis/haram)
- explicarea ritualului religios (de exemplu, postul, dania, pelerinajul) ca o formă de împlinire spirituală în viața personală și a comunității
- vizionarea unor fragmente din filme tematice (de exemplu, Kabba, orașul luminii și al purificării; Ziua sacrificiului; Mesajul)

1.2. Formularea de argumente pentru susținerea importanței unor idei, fapte, evenimente cu relevanță moral-religioasă, în plan individual și social

- analizarea modului de manifestare a iubirii divine în diferite pilde (Preasfântul Ibrahim și fiul său Ismail)
- elaborarea unor compuneri pe teme precum: „Iubirea lui Allah și răspunsul omului” „Lumea, darul lui Allah pentru om”, „Sfaturile Preasfântului Lokman către fiul său ”
- participarea la dezbateri pe teme privind practicarea ritualului religios și impactul acestuia în viața personală și a comunității (de exemplu, binefacerile postului pentru sănătate și suflet; dania, fitre, sadaka, kurban, forme de solidaritate socială în comunitate)
- participarea la dezbateri pe teme privind fapte și evenimente cu relevanță moral-religioasă de la nivelul comunității, cu accent pe exersarea modalităților de construire a argumentelor

1.3. Compararea modurilor în care un mesaj religios poate fi exprimat prin forme de comunicare diferite (muzică, literatură, artă)

- elaborarea de miniproiecte de grup pe teme privind rolul muzicii/ al literaturii/ al artei în viața omului, cu accent pe valorile moral-religioase transmise prin intermediul acestora, utilizând mijloace variate de informare și de prezentare
- realizarea de comparații între muzica laică și muzica religioasă pe baza unui set de criterii date (de exemplu, scopul muzicii, valori transmise, sentimente exprimate, contexte de audiență, modalități de exprimare, autori)
- exerciții de creație literară (lirică și epică), prezentări ale lecturilor personale din anul școlar curent, ce au relevanță pentru valorile moral-religioase (de exemplu, texte de literatură referitoare la mari sărbători sau la viața morală și spirituală)
- participarea la diverse concursuri de interpretare cu prilejul unor evenimente culturale, a tradițiilor religioase din comunitate

2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase

Clasa a VIII-a

2.1. Evidențierea implicațiilor moral-religioase pe care modelele urmate le pot avea în viața personală și socială

- analizarea mesajului moral-religios din spusele și faptele Preasfântului Mohammed, cu relevanță pentru înțelegerea iubirii lui Allah față de om și față de lume
- analiza unor texte care necesită exprimarea unui punct de vedere personal față de o anumită situație, având ca referință virtuțile Preasfântului Mohammed (de exemplu, respectarea cuvântului dat, simțul dreptății prin vorbă și faptă, toleranța și puterea iubirii)
- identificarea unor modele relevante de înălțare spirituală prin credință, în cultura națională sau

Clasa a VIII-a

internațională

- *exerciții de reflecție pe tema rolului modelelor din viața proprie, organizate în forme variate (de exemplu, scurte eseuri, filmulețe de prezentare, postere care să ofere răspunsuri la întrebări reflexive de tipul „Ce admir la...”, „Persoana care m-a susținut...”, „Vreau să fiu ca...”, „Scopul meu în viață”)*

2.2. Asumarea de responsabilități specifice în contexte școlare și extrașcolare de colaborare cu ceilalți, respectând diversitatea grupului, inclusiv cea religioasă

- *exerciții de autoevaluare a limbajului, a gesturilor, a comportamentului față de colegi, profesori, părinți, alte persoane, în diferite contexte de relaționare*
- *organizarea unor activități de premiere între colegi, care să evidențieze implicarea personală în aplicarea/ practicarea unor valori moral-religioase (de exemplu, iubire, ajutorare, milostenie, prietenie, toleranță)*
- *analizarea unor cazuri de comportamente care să evidențieze importanța respectului pentru diversitatea culturală și religioasă*
- *participarea la exerciții de reflecție pe tema relației dintre libertate și responsabilitate în relație cu valorile moral-religioase, pe baza unui set de întrebări (de exemplu, „Ce înseamnă libertatea în viața mea?”, „Cum îmi manifest responsabilitatea față de ceilalți?”) sau pe baza unor modele date*

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Clasa a VIII-a

3.1. Susținerea rolului valorilor spirituale comune ale oamenilor, ca factor de promovare a comunității și ca sursă de rezolvare a problemelor ce apar în viața cotidiană

- *analizarea unor studii de caz promovate în mass-media, care ilustrează modalități de manifestare a respectului și a iubirii față de oameni*
- *participarea la întâlniri cu persoane mai în vârstă, sub forma unui dialog între generații, pe tema valorilor spirituale și morale în trecut și în prezent, în relațiile interumane și intercomunitare*
- *elaborarea unor pliante/postere/eseuri pe tema implicării copiilor și tinerilor în ameliorarea problemelor specifice lumii contemporane*
- *derularea unor proiecte de activitate cu implicarea elevilor de diferite confesiuni din comunitate, pe tema respectului față de valorile spirituale ale fiecărui individ și a toleranței*

3.2. Analizarea calităților personale care susțin etapele propriei deveniri, în relație cu valorile moral-religioase

- *participarea la discuții pe diferite teme: relația valori – scopuri – priorități – reușită, identificarea ipostazelor și a calităților personale care conferă valoare unui om*
- *elaborarea de liste cu valorile importante ale actualei generații de adolescenți*
- *organizarea de discuții cu persoane adulte pe tema rolului muncii și al efortului personal pentru propria devenire*
- *exerciții de identificare a unor asemănări și deosebiri în ceea ce privește valorile proprii și cele ale persoanelor din jur (de exemplu, colegi, prieteni, părinți, profesori), legate de aspecte precum libertatea, responsabilitatea, speranța, munca*

3.3. Implicarea în activități și proiecte individuale și de grup, centrate pe nevoi și aspecte de viață spirituală a comunității

- *participarea la activitățile organizate cu prilejul sărbătorilor religioase în cadrul comunității (de exemplu, Noaptea de Kandil, Noaptea de Kadir, vizite)*
- *identificarea unor contexte de voluntariat în cadrul comunității (de exemplu, problemele cu care se confruntă unele persoane, bolnavii și bătrânii singuri, copiii orfani) și găsirea unor soluții*
- *proiectarea și organizarea de activități împreună cu copii de etnii, credințe, naționalități diferite de la nivelul școlii și al comunității*

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi*
Allah se face cunoscut omului	<p>Cartea care ne călăuzește spre lumină</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coranul ne învață fundamentele credinței (formula de mărturisire a credinței, contexte de rostire, credința omului prin vorba rostită și simțită de bună voie, condițiile credinței) • Din Coran învățăm ritualurile de cult (forme de manifestare care ne susțin credința și ne înalță spiritul, recunoștință și iubire veșnică, condiții de manifestare) • Valorile morale în viața omului (cum să ne însușim o bună conduită în familie, în societate; învățături din exemple din Coran) • Permis/Helal și interzis/Haram pentru om (binele și răul, ce este corect și ce este greșit, permis și nepermis în comportament, în alimentație; <i>Sura Bakara</i>, versetele 173, 223) • Sfaturile Preasfântului Lokman către fiul său (care sunt aceste sfaturi, un exemplu bun de urmat de toți credincioșii; <i>Sura Lokman</i>, versetele 81, 19)
Iubirea lui Allah și răspunsul omului	<p>Luna Ramazan, luna frăției și a solidarității între oameni; împlinire spirituală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ritualul postului în luna Ramazan (luna sfântă a postului, când se ține post și cine ține post, cum se ține post, situații în care se strică postul, importanța postului, noaptea de Kadir) • Binefacerile postului (pentru sănătate, pentru suflet, pentru solidaritatea socială) • Ritualul Daniei (cine oferă, cui se oferă, cât se oferă, din ce se oferă danie) • Binefacerile daniei (forma de solidaritate socială în comunitate, alte forme de caritate, diferențele dintre “fitre” și “sadaka”) • Pelerinajul la Mecca (Mecca, orașul luminii și al purificării; Kabba și locurile sfinte din împrejurimi; cine participă la pelerinaj, condițiile pelerinajului, ritualul pelerinajului) • Kurban (sacrificarea animalului; semnificația kurbanului, când se taie și de ce se taie, cum se taie; Preasfântul Ibrahim/Avram și fiul sau Ismail)
Viața Preasfântului Mohammed, pildă pentru toți oamenii	<p>Lumina virtuților Preasfântului Mohammed</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iubirea pentru oameni și pentru mediul înconjurător (prețuirea omului, grija pentru mediu și viețuitoare, secvențe din viața Preasfântului Mohammed) • Mohamedu’l-Emin (semnificația cuvântului “emin/sigur”, respectarea cuvântului dat) • Toleranța și puterea iertării (toleranță și iertare, modele din viața Preasfântului Mohammed) • În căutarea dreptății (simțul dreptății prin vorbă și faptă; exemple din viața Preasfântului Mohammed)
Viața musulmanului împreună cu semenii; sărbătorile sfinte în comunitate	<p>Viața omului în lumina credinței</p> <ul style="list-style-type: none"> • Botezul numelui și circumcizia (obiceiuri și tradiții în familie și comunitate) • Vizitele în viața comunității (a celor apropiați, a celor bolnavi, a prietenilor, a mormintelor; modele din viața Preasfântului Mohammed; modele din viața personală) • Stăruința în împlinirea personală (ce este stăruința; adolescența și devenirea spirituală; contexte și scopuri ale stăruinței; preocupările pentru valorile materiale și spirituale; perseverența în învățare) • Literatura religioasă (specificul literaturii religioase; exemple din literatura turcă și universală; <i>Mevlana</i> – spirit universal, model de iubire și de toleranță) • Arta religioasă (scrierea grafică, arta țesutului, muzica religioasă – ilahi, Yunus Emre și poemele iubirii din arta clasică și din arta modernă; exemple din alte religii)

*Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe. Aspectele detaliate în paranteză oferă o perspectivă de abordare a fiecărui element de conținut, iar profesorul va alege cel puțin un exemplu dintre variantele marcate cu „/”.

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare, oferind idei și soluții posibile pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Religie*.

Actuala programă școlară de *Religie* promovează principiile învățării centrate pe elev, prin focalizarea actului educațional pe experiențele, capacitățile și nevoile elevilor cu relevanță pentru domeniul moral-religios. Centrarea pe elev presupune o învățare activă (în care elevul este direct implicat în rezolvarea de sarcini de lucru), contextuală (în care noile achiziții din învățământul gimnazial se construiesc pornind de la baza de cunoștințe din învățământul primar), socială (prin faptul că promovează cooperarea și colaborarea între elevi pentru rezolvarea sarcinilor de învățare și pentru punerea în practică a valorilor moral-religioase) și responsabilă (prin faptul că elevul este susținut pentru implicarea activă și pentru asumarea de responsabilități în învățare și ca membru al comunității).

Strategii didactice

Ora de *Religie* solicită utilizarea unui cadru metodologic variat, care să îmbine strategii didactice tradiționale și moderne deopotrivă, astfel încât acestea să devină căi pentru dezvoltarea capacității elevilor de comunicare și de reflecție asupra propriei deveniri, pentru crearea unui cadru educațional bazat pe valorile moral-religioase, pentru dezvoltarea de atitudini precum încrederea, atitudinea pozitivă față de sine și față de alții, respectul pentru diferență.

De asemenea, strategiile didactice au rolul de a implica activ pe elevi în propria învățare, de a oferi acestora variate contexte de activitate cu rol de motivare pentru propria dezvoltare, de a evidenția caracterul actual al valorilor moral-religioase.

Strategiile de predare-învățare recomandate în activitățile didactice la disciplina *Religie* vizează cu precădere:

- strategii inductive, bazate pe analiza și valorificarea diferitelor contexte concrete de viață – prin: analiza unor atitudini și comportamente manifeste (exemple din texte religioase, literare; exemple din viața cotidiană); identificarea unor norme și principii moral-religioase în situații date; analiza unor exemple de respectare sau de încălcare a normelor moral-religioase; analiza rolului modelelor în viața personală și a comunității;
- strategii bazate pe învățarea prin descoperire – pornind de la diferite suporturi concret-senzoriale: seturi de imagini, ilustrații cu conținut religios-moral, fotografii care reflectă aspecte din viața religioasă proprie și din cea a familiei, imagini ce fac referire la acțiuni și elemente de ritual religios;
- strategii interactive, bazate pe conversație, discuții în grup, dezbateri, interviuri, tehnici ale gândirii critice – pentru identificarea modalităților de aplicare în viața cotidiană a diferitelor valori religioase; pentru evidențierea trăsăturilor morale ale unor persoane; pentru exersarea formulării de argumente sau contraargumente cu privire la un punct de vedere;
- strategii de învățare problematizată – prin implicarea elevilor în rezolvarea unor situații-problemă ce apar în grupurile de apartenență sau la nivelul comunității, pornind de la relaționarea acestora cu valorile moral-religioase;
- strategii care valorifică lecturarea de texte variate – pentru a facilita dezvoltarea vocabularului cu termeni din domeniul religios și pentru a le susține interesul față de aprofundarea mesajului textului revelat;
- strategii bazate pe joc de rol și dramatizare – pentru construirea unor situații de învățare în care elevii sunt puși în variate contexte de interacțiune, de evaluare critică, de reflecție asupra unor situații de viață cotidiană, de dezvoltare a creativității și a abilităților socio-emoționale;
- strategii de învățare bazată pe proiect – ce își propune implicarea elevilor în activități de grup, în vederea realizării de investigații pe o temă dată sau la alegere cu relevanță moral-religioasă; proiectele pot fi realizate la nivel de grup de elevi/ clasă/ școală/ comunitate. Temele proiectelor vor fi relaționate cu conținuturile din programa școlară și pot viza: teme specifice disciplinei *Religie*, teme interdisciplinare sau teme legate de sărbători religioase ale comunității.

Aplicarea diferitelor strategii didactice presupune alternarea diferitelor forme de organizare a activității (individuală, în grupuri mici, frontal) și utilizarea unor resurse de învățare variate: texte (din Coran, religioase, literare); imagini (planșe ilustrative); softuri educaționale, CD-uri, DVD-uri; prezentări online, adaptate competențelor și conținuturilor propuse; site-uri cu informații relevante pentru domeniul religiei.

Alegerea strategiilor de învățare presupune efortul profesorului pentru personalizarea demersului didactic, fapt care înseamnă proiectarea activităților de predare-învățare în acord cu nevoi și interese specifice. Ca

urmare, în acord cu prevederile *Legii educației naționale nr. 1/ 2011* cu completările și modificările ulterioare, profesorul decide cum va utiliza procentul de 25% din timpul alocat disciplinei (de exemplu, activități de predare-învățare adaptate la nevoi speciale de învățare, la interese speciale de cunoaștere, la specificul cultural și religios al comunității).

Abordarea conținuturilor

Abordarea conținuturilor presupune o atitudine flexibilă a profesorului de religie, prin accentul pus pe: valorificarea experiențelor de viață ale elevilor; accentuarea caracterului aplicativ al conținuturilor, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală; abordări diferențiate ale conținuturilor învățării, în acord cu experiențele elevilor și cu contextul social în care trăiesc aceștia; realizarea de conexiuni între *Religie* și alte discipline de studiu.

Conținuturile propuse în programa școlară nu reprezintă teme de lecții, ci unități tematice. Numărul de conținuturi de pe parcursul unui an școlar permite: abordarea unor conținuturi pe parcursul mai multor ore, în funcție de complexitatea acestora, de nivelul clasei de elevi, de particularitățile comunității; abordarea unor teme sau aspecte suplimentare, cu rol de adaptare a orei de religie la specificul clasei de elevi/ a comunității.

Ordinea abordării conținuturilor nu este una prestabilită prin programa școlară. Profesorul are libertatea de a planifica în manieră personalizată ordinea în care va prezenta temele, în acord cu logica firească a domeniului și cu specificul vieții religioase a comunității, precum și în relație cu teme de la alte discipline de studiu.

Din punct de vedere al specificului domeniului teologic, s-a utilizat următoarea matrice de dezvoltare a conținuturilor:

- pentru fiecare an de studiu s-a ales o temă centrală: „Allah – Puterea divină în crearea lumii ” (clasa a V-a), „Allah – Mesajul și mesagerul ” (clasa a VI-a), „ Allah – Înălțare spirituală prin credință ” (clasa a VII-a), „Allah – Lumina și împlinirea lumii” (clasa a VIII-a);
- la nivelul fiecărei clase, tema centrală a fost abordată din perspectiva a patru domenii, centrate pe: aspecte de învățătură a credinței islamice („Allah se face cunoscut omului”), aspecte de morală religioasă aplicată („Iubirea lui Allah și răspunsul omului”; „Viața Preasfântului Mohammed, pildă pentru toți oamenii”), aspecte de viață comunitară („Viața musulmanului împreună cu semenii; sărbătorile sfinte în comunitate”).

Domenii de conținut	Clasa a V-a	Clasa a VI-a	Clasa a VII-a	Clasa a VIII-a
	Allah - Puterea divină în crearea lumii	Allah – Mesajul și mesagerul	Allah – Înălțare spirituală prin credință	Allah – Lumina și împlinirea lumii
Allah se face cunoscut omului	Allah prezent în creație și istorie	Preasfântul Mohammed și Cartea sfântă	Viața omului și înălțarea spirituală prin credință	Cartea care ne călăuzește spre lumină
Iubirea lui Allah și răspunsul omului	Viața omului cu Allah	Ritualurile de cult transformă viața omului	Ritualul prosternării în fața lui Allah, a abluțiunii (abdestului)	Luna Ramazan, luna frăției și a solidarității între oameni; împlinire spirituală
Viața Preasfântului Mohammed pildă pentru toți oamenii	Allah și Preasfântul Mohammed	Preasfântul Mohammed în perioada Mecca	Preasfântul Mohammed în perioada Medina	Lumina virtuților Preasfântului Mohammed
Viața musulmanului împreună cu semenii, sărbătorile sfinte în comunitate	A trăi împreună cu ceilalți; religia și valorile morale în Islam	A trăi împreună cu aproapele; importanța valorilor morale în familie	Valorile moralei islamice, roade ale credinței asumate	Viața omului în lumina credinței

În abordarea conținuturilor se pot utiliza **elemente de tip predominant confesional** (rugăciuni, texte din Coran și alte texte religioase despre viața profetilor și a unor sfinți, cântări religioase, cântări populare, patriotice și colinde), recomandate a fi abordate pe parcursul fiecărei clase. Acestea nu vor fi analizate ca unități de conținut de sine stătătoare, ci vor constitui modalități de exemplificare a temelor anterior menționate. Câteva sugestii:

- clasa a V-a:
 - audierea și/ sau învățarea unor rugăciuni din ritualul prosternării (*Namaz*), rugăciunea *Ettahiyyat*, *Sura Fatihal*;
 - audierea și/ sau învățarea unor fragmente din *Sura Mu'minun*, versetele 14,18; *Sura Sad*, versetul 27 din Coran) despre puterea divină în crearea lumii, asumarea credinței în unicitatea lui Allah și a profetului Mohammed;
 - audierea și/ sau învățarea unor texte scurte din Coran, referitoare la: scopul creării omului; responsabilitatea omului față de creația lui Allah, *Sura En-am*, versetul 59;
 - lectura unor fragmente din rugăciunile profetilor: Preasfinții Nuh/Noe (*Sura Hud*, versetul 47); Ibrahim/Avram (*Sura Ibrahim*, versetele 37-41); Yakup/Iacob (*Sura Yusuf*, versetul 86); Musa/Moise (*Sura Araf*, versetul 156);
 - lectura unor aspecte din viața unor profeti și a unor sfinți: nașterea, copilăria și tinerețea Preasfântului Mohammed, despre calitățile lui morale în relația cu semenii; căutările lui Avram, chemarea la credință; *Sura Ibrahim*, versetele 35, 40, 41 din Coran);
 - audierea și/ sau învățarea unor texte scurte despre influența iubirii asupra relațiilor între oameni, *Sura Rum*, versetul 21; *Sura Maide*, versetul 13);
 - audierea și/ sau învățarea de cântece religioase – *ilahi*;
- clasa a VI-a:
 - audierea și/ sau învățarea unor rugăciuni din ritualul prosternării (*Namaz*), rugăciunea *Rabbena*, *Sura Nâs*;
 - audierea și/ sau învățarea unor texte scurte din Coran despre principiile credinței, poruncile, interdicțiile și sfaturile care îl vor ajuta și îndruma pe om pe calea cea dreaptă; *Sura Nisa*, versetul 136; *Sura Bakara*, versetul 43; *Sura Isra*, versetul 8);
 - audierea și/ sau învățarea unor texte scurte din Coran care prezintă revelația, mesajul venit de la Allah; mesagerul, alesul lui Allah, Preasfântul Mohammed și Coranul cel Sublim; *Sura Furkan*, versetul 32;
 - lectura unor texte scurte din Coran despre valorile morale și ritualurile de cult: despre prosternare – *Sura Mu'min*, versetul 40; *Sura Hac*, versetul 78; despre post – *Sura Bakara*, versetul 183; despre pelerinaj – *Sura Al-i Imran*, versetul 97;
 - audierea și/ sau învățarea de cântări religioase – *ilahi*;
 - lectura unor texte cu referire la viața Preasfântului Mohammed, despre începutul revelației și chemarea la mărturia credinței, pilde din viața altor sfinți;
- clasa a VII-a:
 - audierea și/ sau învățarea unor rugăciuni din ritualul prosternării (*Namaz*): *Sura Nasr*;
 - lectura unor texte scurte din Coran despre: credința și principiile ei – *Sura Mu-minun*, versetele 1, 2; atributele lui Allah: este unic – *Sura Bakara*, versetele 163, 255; nu are asemănare – *Sura Bakara*, versetul 22, *Sura Ihlas*, versetul 4; vede tot – *Sura Bakara*, versetele 96, 110, *Sura Nisa*, versetul 58; știe tot – *Sura Bakara*, versetele 29, 33; cărțile sfinte – *Sura Al-i Imran*, versetele 3, 48, 65, *Sura Nisa*, versetul 163 (Coranul, Biblia, Tora); profetul, posesorul celor mai înalte valori morale și spiritual – *Sura Ahzab*, versetul 21;
 - lectura unor texte scurte din Coran cu privire la formele de manifestare a credinței, a ritualului religios: despre abdest – *Sura Maide*, versetul 6 (abluțiunea); despre namaz – *Sura Bakara*, versetele 3, 43; *Sura Yunus*, versetul 87; *Sura Nisa*, versetul 77; *Sura Maide*, versetele 22, 55; *Sura Ibrahim*, versetele 31, 37; *Sura Meryem*, versetele 31, 55; *Sura Mohammed*, versetele 22, 25, 26;
 - audierea și/sau învățarea de cântări religioase – *ilahi*;
 - lectura unor texte despre valorile morale și spirituale din învățăturile Preasfântului Mohammed, aspecte din viața lui: ultimul pelerinaj și predica de despărțire;
- clasa a VIII-a:
 - audierea și/ sau învățarea unor rugăciuni: *Sura Asir*, „Din credință, doar cei ce fac lucruri bune, și au răbdare nu sunt în pierdere”;
 - audierea și/ sau învățarea unor texte scurte din Coran: privind binele și răul, permis și nepermis în comportament, în alimentație – *Sura Bakara*, versetele 173, 223; *Sura Lokman* – versetele 81,19;
 - lectura unor texte scurte din Coran, texte religioase: despre Pelerinaj – *Sura Maide*, versetul 97; *Sura Hac*, versetele 26-37; despre Post – *Sura Bakara*, versetele 183-185; *Sura Nisa*, versetul 92; *Sura Maide*, versetul 89; despre Danie – *Sura Nisa*, versetele 77, 162; *Sura Maide*,

versetele 12, 55; *Sura Meryem*, versetele 31, 55; *Sura Bakara*, versetele 43, 83, 110; *Sura Lokman*, versetul 4; despre Kurban și Namaz – *Sura Kevser*, versetul 2;

- audierea și/sau învățarea de cântări religioase și cântece – *ilahi*;
- audierea și/ sau învățarea de colinde religioase;
- lectura unor aspecte relevante din viața și spusele unor profeți și sfinți: respectarea cuvântului dat, simțul dreptății prin vorbă și prin faptă, toleranța și puterea iertării în Predica de despărțire a Preasfântului Mohammed prin Preasfântul Ibrahim/Avram și fiul sau Ismail.

Contexte și medii de învățare

Nevoia de a motiva elevii pentru învățare și de a-i pregăti pentru a percepe religia ca parte componentă a vieții cotidiene presupune îmbinarea între activități de învățare organizate în contexte formale, nonformale și informale. Prin specificul ei, educația religioasă permite organizarea unor contexte variate de învățare:

- sala de clasă: – lecții clasice, întâlniri cu personalități relevante pentru domeniul religiei, discuții pe teme religioase cu părinți sau cu alți membri ai comunității;
- bibliotecă – identificarea de cărți relevante pentru domeniul educației religioase, organizarea unor activități de lectură, participarea la întâlniri cu diferite personalități;
- geamia – participarea și observarea anumitor slujbe religioase, obiecte de cult etc.; discuții cu hoga, imamul pe teme religioase sau pentru a organiza în comun diferite evenimente la nivelul comunității;
- muzee – vizitarea unor expoziții tematice; prezentarea rezultatelor unor proiecte etc.;
- moscheii, alte lăcașuri de cult – activități de observare a spațiilor sau obiectelor cu caracter sacru, discuții cu specialiști, dialoguri cu muezini și alte persoane care merită într-o geamie etc.;
- mediul virtual, Internet – utilizarea unor platforme educaționale, căutarea de informații și imagini cu caracter religios din spațiul proximal sau din alte arealuri geografice și culturale; urmărirea de secvențe muzicale, liturgice ce sunt corelate cu temele planificate; comunitate
- alte spații informale (cinematograf, stradă, parc) – vizionarea unor filme pe teme cu relevanță religioasă, observarea comportamentelor oamenilor și analizarea acestora din perspectiva valorilor moral-religioase;
- comunitate – organizarea de acțiuni de voluntariat pentru sprijinirea unor persoane aflate în situații defavorizate; acțiuni comunitare de îngrijire a mediului fizic; organizarea de expoziții, târguri, mini-campanii etc.

Aspecte privind evaluarea

Alături de metodele tradiționale de evaluare, probele orale, scrise și practice pentru evaluarea competențelor specifice dobândite de elevi, se recomandă a fi utilizate și metode complementare/alternative de evaluare, cum ar fi: observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor, proiectul, portofoliul, autoevaluarea precum și activități practice, realizarea unor activități care să valorifice achizițiile elevilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini moral-religioase, analiza produselor activității elevilor.

De asemenea, exemplele de activități de învățare oferă numeroase sugestii pentru organizarea unor contexte de autoevaluare și reflecție asupra celor învățate, cu rol de valorizare a intereselor și abilităților personale, de interiorizare a valorilor și de identificare a modurilor de aplicare a acestora în viața personală și a comunității.

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către elevi în contexte nonformale sau informale, ce au relevanță pentru domeniul educației religioase. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui elev în parte.

Ca urmare, în cadrul orei de *Religie*, cele mai importante funcții ale evaluării sunt funcția de reglare a strategiilor de predare-învățare și funcția motivațională a elevului pentru propria devenire.

Grup de lucru

Timiș Vasile	Ministerul Educației Naționale
Horga Irina	Institutul de Științe ale Educației
Zăbavă Mihaela	Centrul Național de Evaluare și Examinare
Bolat Nurdanie	Școala Gimnazială „Lucian Grigorescu” Medgidia, județul Constanța
Vildan Bormambet	Ministerul Educației Naționale